

АНСАМБЛЕВЕ БАЯННЕ ВИКОНАВСТВО І ТВОРЧІСТЬ: ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ І ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ

Стаття присвячена аналізу наукового та методичного забезпечення національного ансамблевого баянного виконавства та творчості. Особлива увага зосереджена на Львівщині як одному із потужних центрів народно-інструментального мистецтва Західної України.

Ключові слова: творчість, наука, баян, народно-інструментальне мистецтво, Львівщина.

The article analyzes the scientific methods of a national commonplace ensemble performance and creativity. Special attention is focused in the Lviv region as one of the powerful centers of folk and instrumental art of Western Ukraine.

Key words: art, science, accordion, folk-art tool, Lviv.

У музичній палітрі культурного життя України одне з чільних місць належить народній інструментальній музиці. Розмаїття музичного інструментарію, що існує на теренах України, зумовлене, насамперед, унікальністю її геополітичного розташування. З погляду загальноукраїнських процесів ансамблевого народно-інструментального мистецтва загалом та формування традиції баянно-ансамблевого музикування зокрема, Львівщина відрізняється особливою хронологією та мистецькою специфікою. Це зумовлено засвоєнням специфіки естрадного акордеонного виконавства через західноєвропейські впливи, відсутністю фольклорної традиції гармошкового виконавства дорадянського періоду і формуванням фахової баянної освіти у 1940 – 1950-ті рр.

Однак у наш час саме Львівщина стала провідним центром культивування баянного мистецтва не лише у західноукраїнському регіоні, але й одним з провідних осередків цієї інструментальної традиції на національному рівні: це засвідчує проведення у регіоні Всеукраїнських та міжнародних конкурсів з ансамблевими та оркестровими номінаціями, представницьких науково-практичних конференцій з народно-інструментального та баянного виконавства, видання нотно-методичної літератури, активність наукових досліджень у цій галузі.

Теоретичною базою дослідження є роботи українських музикознавців, пов'язані з питаннями вітчизняного народно-інструментального мистецтва, які охоплюють низку методичних, історичних, виконавських проблем. Так, основу становлять:

- узагальнювальні праці з історії української академічної школи народно-інструментального мистецтва М. Давидова, Є. Іванова, А. Сташевського, А. Семешка, Л. Пасічняк, О. Трофимчука, В. Гуцала, М. Різоля; праці М. Імханицького, словниково-довідникові видання А. Басурманова, А. Семешка, А. Мірека, І. Лисенка, А. Душного, Б. Пица;
- праці з проблем народно-ансамблевого та оркестрового виконавства України Б. Водяного, В. Воеводіна, А. Гуменюка, В. Дейнеги, О. Ільченка, Я. Зуляка, Ю. Лошкова, Д. Пшеничного, Т. Сідлецької, М. Хая та його регіональної специфіки (М. Лисенко-Дністровський, В. Комаренко, П. Іванов, А. Гуменюк, В. Заболотний, О. Трофимчук, П. Дрозда);
- роботи, присвячені аспектам баянно-ансамблевого виконавства і творчості В. Власова, Р. Безуглої, В. Понікарової, А. Сташевського;
- дослідження тенденцій розвитку баянного виконавства, освіти та творчості на Львівщині А. Онуфрієнка, Л. Дrajниці, А. Душного, Д. Кужелева, М. Римаренка, О. Якубова, М. Черепанина;
- роботи, присвячені аналізу діяльності окремих митців регіону – організаторів, керівників, учасників колективів, а також конкурсних та мистецьких проєктів, педагогів, науковців, творців виконавського й дидактичного репертуару А. Боженського, С. Карася, Р. Кундиса, Е. Мантулева, М. Оберюхтіна, Я. Олексіва, Б. Пица, Л. Посікіри, А. Славича, І. Фрайт, Ю. Чумака;
- матеріали науково-практичних конференцій, проведених на базі регіональних фахово-освітніх осередків: «Львівська баянна школа та її видатні представники»; «Творчість композиторів України для народних інструментів»; «Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини»; «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть»; «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики»; «Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України».

Мета дослідження полягає у класифікації джерелознавчого й термінологічного аспектів ансамблевого баянного виконавства та творчості Львівщини та України.

У сфері наукової розробки тематики народно-інструментального мистецтва України існує потужна методологічна база, що включає низку докторських та кандидатських дисертацій, підручників, посібників, монографічних видань. Його історіографію, еволюцію інструментарію, виконавські аспекти діяльності оркестрів народно-оркестрових складів, їхні тенденції і можливості окремих груп, проблеми виразових засобів, завдання диригента, засади формування виконавських програм висвітлюють у своїх працях Є. Юцевич, В. Комаренко, О. Незовибать-

ко, І. Розумний, В. Гуцал, П. Іванов, М. Імханицький, Л. Носов, Є. Бобровський, В. Власов, А. Онуфрієнко, Л. Кушлик, А. Гуменюк, О. Ільченко, Ю. Лошков, В. Откидач. Ці проблеми піднімаються у низці новітніх праць, присвячених названій проблематиці (серед них – масштабні праці та дисертаційні дослідження М. Давидова, О. Ільченка, В. Воеводіна, С. Хашчеватської, Т. Сідлецької, Л. Пасічняк та ін., що засвідчує актуальність наукового пошуку цієї сфери.

Зокрема, історію народно-оркестрового виконавства представляють докторська дисертація О. Ільченка, кандидатські дисертації М. Лисенка, Ю. Лошкова, О. Трофимчука, Т. Сідлецької, монументальні праці М. Давидова (підручник «Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа)» у виданнях 2005 та 2010 рр.), наукова збірка «Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України», розвідка «Художня культура і народно-музичний інструментарій в умовах національного відродження»). Цей напрям наукового пошуку представляють праці «Оркестр з українських народних інструментів» Л. Гайдамаки (1928), «Український оркестр народних інструментів» В. Комаренка (1960), дисертаційне дослідження «Шляхи формування та розвитку інструментальних ансамблів та оркестрів народних інструментів на Україні» М. Лисенка (Л., 1977), праці «Оркестр українських народних інструментів» П. Іванова (1981), дисертація «Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України ХХ ст.: історико-виконавський аспект» Л. Пасічняк (І.-Ф., 2007), довідники «Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ – ХХІ ст.» А. Семешка, «У истоков русской народной оркестровой культуры» М. Імханицького (1987). Послідовно звертається до розробки історичних аспектів Т. Сідлецька, зокрема в підручнику «Історія народно-оркестрового виконавства України» (Вінниця, 2010) та у статті «Еволюційні процеси складу українського оркестру народних інструментів». Однак баянне колективне музичування регіону в них не отримало послідовного комплексного аналізу, будучи представленим вибірковими (переважно навчальними) колективами та окремими персоналіями.

Низка наукових досліджень утворюють теоретичне підґрунтя народно-інструментального оркестрово-ансамблевого мистецтва. Це роботи з проблем народно-ансамблевого та оркестрового виконавства України, присвячені формам побутування народно-інструментальних різновидів, організації, інструментарію та комплектації, засадам інструментування, репертуару, способам функціонування (Б. Водяного, В. Воеводіна, А. Гуменюка, В. Дейнеги, О. Ільченка, Я. Зуляка, Ю. Лошкова, Д. Пшеничного, Т. Сідлецької, М. Хая), та його

регіональної специфіки (М. Лисенко-Дністровський, В. Комаренко, П. Іванов, А. Гуменюк, В. Заболотний, О. Трофимчука, П. Дрозда).

Соціокультурологічні та історичні аспекти ансамблевого музикування розкривають наукові розвідки М. Давидова, Д. Кужелева, Л. Воріної, С. Баштана.

Низка праць присвячена колективним формам побутування народно-інструментальних різновидів, їхній організації, інструментарію та комплектації, засадам інструментування, репертуару, способам функціонування. У цьому напрямі працювали В. Гуцал («Грає оркестр українських народних інструментів: методичні поради керівникам самодіяльних колективів»), «Інструментовка для українського оркестру народних інструментів», «Київський оркестр народних інструментів»), В. Дейнега («Музичний інструментарій як показник специфіки оркестру народних інструментів»), О. Ільченко («Деякі проблеми формування українського оркестру народних інструментів»), О. Незовибатько («Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів»).

У сучасному музичному виконавському процесі України баяна-акордеони входять до складу найрізноманітніших різновидів народно-оркестрового виконавства: самостійних концертних одиниць та інструментальних груп хорових і танцювальних колективів академічного (професійного, навчального), естрадного та самодіяльно-аматорського спрямування. Характеризуючи внутрішню організацію та співвідношення груп народно-оркестрового складу, А. Гуменюк зазначає: «Баяни в оркестрі просто необхідні. ... Баяни і педальний тромбон збагачують оркестрову палітру і розширюють технічні можливості оркестру» [1].

Педагогічний аспект народно-ансамблевого виконавства розкривають дослідження Г. Бродського «Роль оркестру українських народних інструментів в художньо-творчому розвитку майбутнього вчителя», В. Власова «Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру», Т. Поляченко «Методика роботи з музично-інструментальними колективами: навч. програма з спецкурсу для студентів мистецького факультету педагогічного університету», Я. Зуляка «Традиційне народне інструментальне виконавство і музичні навчальні заклади України», В. Воєводіна «Навчальний оркестровий колектив у становленні творчого потенціалу майбутнього музиканта-виконавця» та посібник «Пособие для руководителя студенческого оркестра народных инструментов».

Питання складів ансамблів та оркестрів народних інструментів за участю баяна-акордеона у становленні та розвитку академічних форм народно-інструментальної музики періодично піднімалися практиками та нау-

ковцями М. Лисенко-Дністровським, В. Комаренком, П. Івановим, А. Гуменюком, В. Заболотним, Л. Дrajницею, О. Трофимчуком, Л. Пасічняк, В. Дейнегою, А. Душним, А. Онуфрієнком, Я. Олексівим та ін.

Проблематику академічного ансамблевого виконавства за участю народних інструментів розглядають чи зачіпають у контексті споріднених напрямів дослідження дисертації І. Алексєєва, Ю. Бая, М. Давидова, Д. Кужелева, А. Черноіваненко, В. Грищенко, Н. Морозевич, Р. Безуглої, Н. Брояко, В. Дутчак, Т. Барана, Л. Пасічняк, О. Єльченка, Ю. Лошкова, Д. Юника, О. Незовибатька, Л. Повзун, В. Князева та ін. Ансамблеве виконавство, переклади і оригінальна творчість висвітлені у працях М. Імханицького, О. Міщенко, С. Калмикова, використання українського фольклорного інструментарію у академічному виконавстві висвітлюють М. Давидов, М. Хай та ін.

Наявність полікультурного фону у формах функціонування інструментальних колективів з баянами у складі зумовила необхідність залучення даних про особливості регіональних фольклорних традицій колективного народно-інструментального музикування українців, приазовських греків, поляків, клезмерів, росіян та ін. Так, українській народно-інструментальній регіоналістиці присвятили свої роботи Б. Водяний «Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування», П. Іванов «Музики з Поділля», Н. Любецька «Народно-інструментальне оркестрове мистецтво у музичній культурі Луганщини», В. Цицирев «Аспекти творчої діяльності оркестрів народних інструментів Харківщини» та «Окремі аспекти розвитку оркестрового виконавства на Слобожанщині на межі ХХ – ХХІ ст.», П. Дрозда (серія публікацій «Деякі особливості фольклорної інструментальної традиції Західної України у першій третині ХХ ст.», «До проблеми сучасного стану народно-інструментального колективного музикування», «Троїста музика» як різновид автентичного та самодіяльного народно-інструментального виконавства Західної України 1940 – 1980-х років» та дисертаційне дослідження «Феномен колективного народно-інструментального музикування Західно-українського регіону», Львів, 2009).

Проблематика, пов'язана з клезмерською виконавською традицією, розкрита в основоположних працях з її історії. Так, М. Береговський зібрав і записав приблизно 1500 творів цього виду музикування в Україні та сусідніх землях і присвятив їх творчості дослідження «Ідиш інструментали фолксмюзік» («Єврейська інструментальна народна музика», Київ, 1937) і «Ідиш клезмер, зейер шафн ун штейгер» («Єврейські клезмери, їх творчість і побут», Москва, 1941) і російською мовою – «Єврейська народна інструментальна музика» (1938; опублі-

кована в Москві в 1987 р.). Ґрунтовну книгу «Ха-клезмера» («Клезмери», Єр., 1959) написав І. Стучевський.

Наявність баянного компонента в ансамблях аматорського, самодіяльного, естрадного напрямів водночас з фольклорно-автентичним академічним, навчальним зумовила потребу виявлення специфіки функціонування ансамблевих формацій у кожному з них та місця баяна у внутрішній структурі ансамблевих колективів. Проблематику естрадного баянно-акордеонного виконавства досліджує М. Булда, вона торкається в контексті інших аспектів у музикознавчих, культурологічних дисертаційних досліджень В. Романка «Джаз у музичній культурі України: соціокультурна та музикознавча інтерпретація» (К., 2001), Н. Дрожжиної «Музичне мистецтво естради як соціокультурний феномен» (Х., 2008), «Етноджаз як соціокультурний феномен» кандидата філософських наук О. Огородової (Белгород, 2008), праці А. Сташевського, довіднику В. Симоненка «Українська енциклопедія джазу» та ін. Вагомою тезою, що обґрунтовується у них з різних позицій наукового пошуку, є констатація полікультурної генези мистецтва джазу, що за своєю природою є напівфольклорною творчістю, яка народилася в результаті сплаву багатьох, у тому числі і народно-музичних елементів різних національних культур і: «... вбирає в себе все різноманіття тих національних культур, на основі яких вона склалася, здатна в різні історичні та етнокультурні моменти містити в собі різні характеристики: расові, соціальні, естетичні, психологічні, емоційні та ін.» [5, 5].

Оскільки баяни в естрадних колективах нерідко фігурують як компонент створення комплексного тембрального образу фольклорного музикування, дотичною до аспекту дослідження є дисертація В. Тормахової «Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез» (К., 2007), присвячена аналізу різноманітних форм взаємопроникнення і синтезу автентичного фольклору і естрадної музичної культури України (рок- поп-музика і джаз-). У роботі окреслено характерні риси фольклору, що використовуються в українській естрадній музиці і розроблені основні типологічні характеристики синтезу фольклору і естрадної музики. Однак аналіз спрямовано насамперед на аналіз музичної мови та вокального звукоутворення, а за основу аналізу взято творчість естрадних колективів без баянів у складі (група «Garbooz trio», «Брати Блюзу», Е. Ізмайлов і Тріо Е. Ізмайлова «Брати Гадюкіни», Каті Chilly, Марії Бурмаки, групи «ДАТ», виняток становить лише група «ВВ»). Цінним аспектом роботи є те, що дослідниця класифікувала різновиди взаємодії естрадної музики та фольклору: обробки народних пісень, цитування фольклорного матеріалу, створення оригінальних композицій на фольклорній основі, сплав національної манери

виконання з інофольклорною. Вагомими щодо обраного напрямку дослідження є періодизація еволюційних процесів української естради, рок- джаз- і поп-музики, а також твердження: «Фольклор споріднений із джазовою, рок- і поп-музикою через загальні ознаки: колективність, анонімність, імпровізаційність творчості, незакріпленість, варіантність трактувань того самого твору. В результаті джаз, а за ним поп- і рок-музика завдяки фольклорному походженню, є найбільш сприйнятливими до злиття з фольклором народів світу» [7, 9]. У контексті характеристики досліджуваних процесів В. Тормахова зазначає: «... використання народних інструментів або автентичної манери гри на них (використовується в джазі, рок-музиці)» [7, 10]. Можливість застосування баянів та акордеонів у складі естрадних колективів у підручниках та посібниках з естрадного аранжування та інструментування Д. Браславського (1967), Б. Киянова та С. Воскресенського (1978), Г. Гараняна (1983) не розглядається.

Таке поширене у сучасних колективних формах баянно-акордеонного музикування України загалом та Львівщини зокрема явище як етноджаз висвітлюється дослідниками як зразок міжкультурної взаємодії та міжкультурного діалогу (етнічного, соціокультурного, музичного, творчого, виконавського і т. д.), який виконує охоронну функцію щодо фольклору в численних новаторських та індивідуальних формах трактування і виступає як засіб своєрідного ретранслятора національних ідей у світовий культурний простір. Зокрема, дослідниця філософсько-естетичного аспекту російського етноджазу О. Огородова констатує такі вагомні риси соціокультурної спрямованості: «Синтез традиції і модерну, старовини і сучасності в етноджазі свідчить про одночасну дію в ньому двох засад – консервативної, зверненої до минулого і зорієнтованої на спадкоємний зв'язок, і творчої, націленої на майбутнє, що творить нові цінності на благодатному «грунті» культурно-історичного досвіду попередніх поколінь... Грунтуючись на традиційному фольклорі певного етносу, етноджаз відкритий для культур інших народів, за допомогою збагачення їх цінностями, традиціями, ідеалами, укладаючи в собі таким чином відкритість до діалогу, з одного боку, і спосіб національної самоідентифікації, з іншого» [5, 4 – 8].

Окремі теоретичні положення містять дослідження Д. Бабіч («Формування виконавської майстерності майбутніх артистів естрадних ансамблів», К., 2004), Г. Шостак («Музика масових жанрів як фактор формування музичної культури підлітків», К., 1996), М. Мозгового («Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні», К., 2007) та ін. Однак основна частина інформативного матеріалу залишається розпорошеною у популярній та фаховій періодиці («Львівська

газета), «Коломия», «За вільну Україну») та мемуарній та довідниковій літературі (Т. Дібровного, П. Рачинського, В. Фейєрстаг «Джаз на естраде» з тематичного збірника «Русская советская эстрада. 1930 – 1945: очерки истории» тощо).

Питання самодіяльного та аматорського ансамблевого виконавства розкривають дисертація О. Ільченко «Художні основи аматорського народно-оркестрового виконавства» (К., 1996), праці В. Комаренка «Робота з самодіяльним оркестром народних інструментів», Л. Носова «Музична самодіяльність Радянської України (1917 – 1967 рр.)», О. Трофимчука «Традиційне колективне музикування та аматорство в контексті різних форм побутування народно-оркестрового жанру» та згадані праці П. Дрозди.

З огляду на проблематику дослідження вагомою складовою теоретичного підґрунтя є роботи, присвячені аспектам баянно-ансамблевого виконавства і творчості: В. Власова, Р. Безуглої «Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття)» (К., 2004), методичному посібнику В. Понікарової «Баян в народно-інструментальному жанрі України», численні різнопланові публікації С. Калмикова («Воспитание красочного слуха в условиях многотембровой среды оркестра баянистов»), «Баянні регістри в системі оркестрових груп одностембрального оркестру», «Про актуалізацію ідеї баянних ансамблів та оркестрів в професійній музиці ХХ – ХХІ століть», «Тембральні умовия художественно-профессиональной установки баяниста-аккордеониста»), А. Сташевського, М. Різоля («Ансамбль як засіб музичного мислення музиканта»). Очевидно, вузький регіональний аспект Львівської баянної школи і традицій виконавства та педагогіки у них не виокремлюється у спеціальну проблему.

Регіональні традиції народно-інструментального баянного музикування неодноразово висвітлювалися фахівцями з музикознавчого, виконавського, культурологічного погляду. Серед них: М. Лисенко-Дністровський, В. Комаренко, П. Іванов, А. Гуменюк, В. Заболотний, О. Трофимчук, Л. Пасічняк, В. Дейнега, П. Дрозда. Значний масив статистичних даних є у мемуарній та довідниковій літературі (А. Басурманова, А. Мірека, М. Давидова, А. Семешка, А. Душного та Б. Пица [4]).

Звертання до окресленої проблематики музикознавців-фахівців є одиничними, серед них переважають регіональні дослідники-ентузіасти. Вагомий внесок у дослідження тенденцій розвитку баянного виконавства, освіти та творчості на Львівщині здійснили А. Боженський, А. Онуфрієнко, Л. Дrajниця, А. Душний [3], Д. Кужелев,

Р. Кундис, М. Римаренко, О. Якубов, М. Черепанин, Б. Пиц, Ю. Чумак, Я. Олексів та ін.

Значними напрацюваннями є розвідки А. Душного, Н. Гатайло-Мазур та Ю. Чумака, у яких аналізується творчість «Прикарпатського дуету баяністів», творчість Е. Мантулева та А. Онуфрієнка, виступи Д. Кужелева, Л. Пасічняк, М. Михаця та ін. у контексті науково-практичних конференцій, приурочених вшануванню видатних представників Львівської баянної школи.

Натомість проблеми регіональної фахової освіти середнього та початкового рівнів, навчальних колективів фахових навчальних закладів краю в контексті національної музичної освіти та діяльність самодіяльних, професійних та фольклорно-естрадних колективів висвітлюються переважно в ювілейних чи рекламних виданнях та розвідках викладачів окремих навчальних закладів, зокрема на Львівщині (узгальнювальні праці М. Давидова, роботи Л. Посікіри («Оркестри народних інструментів у Львівській державній музичній академії ім. М. В. Лисенка»), М. Наконечної, В. Власова, Д. Кужелева, Л. Боднар, В. Євдокимова, Л. Мазепи та І. Гордельянова.

Дані про мету, характер, перебіг, результати творчих змагань та оглядів (у яких, зокрема, представлено баянні колективи Львівщини) висвітлюють довідникові видання А. Басурманова, М. Давидова, А. Семешка, а особливо – А. Душного та Б. Пица [4], дисертаційне дослідження Р. Безуглої, посібник В. Понікарової, вони фігурують у виданнях, присвячених окремим навчальним закладам, матеріалах низки тематичних науково-практичних конференцій, присвячених діяльності Львівської баянної школи, та в репортажних повідомленнях низки популярних періодичних видань. Однак номінації конкурсних змагань, де фігурують ансамблеві склади, наявні далеко не в кожному з професійних конкурсів, а аналіз представництва та виконавського рівня баянних колективів досі залишається поза увагою аналізу фольклорно-самодіяльних та естрадних мистецьких оглядів та змагань.

Важливими джерелами дослідження репертуару є афіші й буклети концертів, конкурсних змагань, сайти окремих виконавських колективів, інтерв'ю, спогади, архіви навчальних, клубних та концертних установ, приватні документи та рукописні музикалії.

Діяльність яскравих постатей, що представляють колективне народно-інструментальне мистецтво регіону, відрізняє подвижницька і багатогранна праця у різних галузях: педагогічній, організаторській, виконавській, науково-методичній та публіцистичній. Незважаючи на активну участь в мистецькому житті регіону, України, а нерідко – інтенсивну міжнародну гастрольну практику, осмислення аспектів вико-

навської і композиторської творчості висвітлюється переважно у періодичних виданнях. Такими є «Астраханские известия», «Комсомолец Каспия», «Советская музыка», «Музыкальная жизнь», «Народник» (Москва), вітчизняні популярні та фахові газети й журнали радянського і порадянського часу: «Музыка – масам», НТЕ, «Радянська культура», «Культура і життя», «Музыка», «Україна», «Радянський педагог», «Радянське слово» (Київ), «Молода гвардія» (Одеса), «Хесед Шушана» (Чернівці), обширна преса Львова: «Високий замок», ЗІК, «За вільну Україну», «Львівська Газета», «Ленінська молодь», «Голос Відродження», «Літературний Львів», «Шофар», різнопланові регіональні видання: «Радянське слово», «Джерела Трускавця», «Франківець», «Франкова криниця. Підгір'я», «Молодь і ринок», «Галицька зоря», «Галицький шлях» (Дрогобич, Моршин), «Вільне життя» (Бучач), а також відгуки та рецензії у зарубіжній періодиці: «Novi list», «Jutarnji LIST», «Echo Pruszcza», «Cultura Spettacoli», «Main-Echo», «Presse».

Проаналізувавши напрацювання в галузі джерелознавчого й термінологічного аспектів ансамблевого баянного виконавства та творчості України, ми констатуємо, Львівщина має обширне емпіричне підґрунтя для виходу на комплексний розгляд баянно-акордеонного компонента в ансамблево-оркестровому музикуванні Львівщини з позицій його регіональної специфіки, на що і будуть спрямовані подальші наші розвідки.

Література

1. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти / А. Гуменюк. – К. : Наук. думка, 1967. – 243 с.
2. Дрозда П. В. Феномен колективного народно-інструментального музикування Західно-українського регіону : дис ... канд. мистецтвознавств зі спец. 17.00.03. / Петро Володимирович Дрозда. – Л., 2009. – 213 с.
3. Душний А. Анатолій Онуфрієнко: життя, присвячене музиці : монографія / Андрій Душний / [заг. ред. Б. Пица]. – Дрогобич : Посвіт, 2010 – 328 с.
4. Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва : довідник / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – 216 с.
5. Огородова А. В. Этноджаз как социокультурный феномен : дис... канд. филос. наук зі спец. : 24.00.01 / Алена Владимировна Огородова. – Белгород, 2008. – 169 с.
6. Пыц Б. Научно-практическая конференция «Львовская баянная школа и ее выдающиеся представители» // Народник (Москва). – 2005. – № 2. – С. 36 – 37.
7. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор : взаємопроникнення і синтез : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Вероніка Миколаївна Тормахова. – К., 2007. – 17 с.